DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*. De prijs voor den tweeden halven jaargang is *f* 8.— rec.

Het abonnement geschiedt in eens vooruit voor desen tweeden halven jaargang.

MAANDAG 13 OCTOBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* 1.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen word betaald met de helft van het bedrag der advertentie

No. 59. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1856.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

Van den 8sten October 1856, No. 81.

WIJ WILLEM III, bij de gratie Gods *Koning der Nederlanden*, *Prins van Oranje-Nassau*, *Groot-Hertog van Luxemburg*, *enz.*, *enz.*

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, van den 7den Junij 1856 la. H no. 31;

Gelet op ons besluit van 24 October 1850 no. 54, betreffende de ontginning van delfstoffen bevattende gronden in Nederlandsch-Indië;

Willende, naar aanleiding van art. 62 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854, staatsblad no. 129, mede overgaan tot het stellen van regels, volgens welke de Gouverneur-Generaal gronden voor den landbouw in huur kan uitgeven;

Den Raad van State gehoord (advies van den 27 Junij 1855 no. 2):

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Kolonien, van 1 Julij 1856 la. H. no. 19;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Gronden op het eiland Java, ter beschikking van het Gouvernement, en niet door de inlanders ontgonnen noch als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde, tot de dorpen of dessa 's behoorende, kunnen door den Gouverneur-Generaal in huur worden uitgegeven aan Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen, die, volgens de algemeene bepalingen, bevoegd zijn zich te vestigen ter plaatse waar de gronden gelegen zijn.

Behoudens de overige hier genoemde voorwaarden, kunnen op de eilanden buiten Java, waar zulks tot dus ver gebruikelijk was of nader nuttig wordt geacht ook aan anderen dan Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen, gronden, op den voet van dit Ons besluit, in huur worden uitgegeven.

Art. 2. De huurder is verpligt het gehuurde, zooveel mogelijk zelf te beheeren;

Hij mag het beheer niet aan een ander opdragen, noch zijne regten bij zijn leven overdragen zonder toestemming van het Gouvernement.

Art. 3. Gaan de regten des huurders door zijn overlijden over op eenen persoon die, ingevolge art. 1, niet bevoegd is uit eigen hoofde gronden in huur te ontvangen, dan moet door dezen of van zijnentwege worden voorzien in het beheer, ten genoege van het Gouvernement.

Bij gebreke hiervan wordt in het beheer op zijne kosten door het Gouvernement voorzien.

Art. 4. De uitgifte der gronden heeft niet plaats vóór dat:

a. de gronden van Gouvernementswege zijn opgenomen en, voor zooveel de plaatselijke omstandigheden dit vereischen, zijn opgemeten en in kaart gebragt.

b. is onderzocht en aangetoond dat daaronder niet zijn begreden gronden:

1°. door inlanders ontgonnen;

2° behoorende tot het grondgebied van bepaalde dessa's door de bewoners dier dessa's gebruikt wordende, hetzij als gemeene weide, hetzij tot eenig ander doel, met uitsluiting van de bewoners van andere dessa's;

3°. welker uitgifte zou strijden met de belangen der naburige inlandsche bevolking, of met de belangen van het Gouvernement.

c. aan belanghebbenden de gelegenheid tot kennisneming van ingekomen verzoeken of van 's Gouvernements voornemen tot uitgifte is verschaft, door tijdige aankondiging in het officieel gedeelte der Javasche Courant en door aanplakking op de hoofdplaats van het gewest, waarin de gronden gelegen zijn.

Die aankondiging en aanplakking vermelden tevens, of de verhuring al dan niet, door middel van uitbesteding zal geschieden.

Art. 5. Geene uitgifte van gronden op het eiland Java heeft plaats, dan onder zoodanige voorwaarden, dat worde voorgekomen alle inbreuk op de inrigting van het inlandsch dorpsbestuur en op den regtmatigen invloed der inlandsche hoofden.

Op de eilanden buiten Java wordt dit voorschrift toegepast voor zooveel de plaatselijke omstandigheden dit vereischen.

Art. 6 De verhuring geschiedt, zonder Onze voorafgaande magtiging, voor niet meer dan twintig achtereenvolgende jaren.

De huurder is bevoegd, na verloop van drie vierde gedeelten van den huurtijd, verlenging aan te vragen. De beschikking op die aanvrage volgt binnen den tijd van één jaar na de indiening.

Behoudens verkregen regten of aanspraken, wordt ook op aanvrage om verlenging van huur toegepast het bepaalde in het laatste lid van art. 4.

Art. 7. Op den gehuurden grond mogen worden geteeld alle producten door algemeene verordeningen of door het huurcontract niet bepaaldelijk uitgesloten.

Zonder toestemming van het Gouvernement mogen de gronden tot geen ander einde dan tot den landbouw worden gebruikt.

Deze toestemming wordt niet geweigerd, voor zoover gebouwen noodig zijn voor den huurder en zijn gezin, of ten dienste van den landbouw zelven.

Art. 8. Voorschotten, onder welke benaming ook, worden door het Gouvernement den huurder niet verleend.

Art. 9. In elk huurcontract wordt bepaald of, en zoo ja, onder welke voorwaarden de vestiging eener blijvende bevolking op de verhuurde gronden zal worden toegelaten.

Art. 10. De huurder verschaft zich de noodige arbeiders door vrijwillige overeenkomst.

Elke overeenkomst strijdig met het daaromtrent in het huurcontract bepaalde, is nietig.

Art. 11. Behalve om andere redenen, is het Gouvernement bevoegd ontbinding van het huurcontract te vorderen, wegens mishandeling of slechte behandeling der inlanders door toedoen of nalatigheid van den huurder of van dengeen dien hij het beheer heeft opgedragen.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, tot informatie.

's GRAVENHAGE *den* 3*den Julij* 1856.

WILLEM.

De Minister van Kolonien,

P. MIJER.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, de veelt de Gouverneur Generaal van Nederlandsch-Indie (den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord), dat deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en dat daarvan, voor zooveel noodig, vertalingen in de Inlandsche en Chinesche talen worden aangeplakt.

Gelast voorts alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving van het bovenstaande Koninklijke besluit de hand te houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, *den* 3*den September* 1856.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Secretaris,

(Staatsblad no. 64.) VAN DE GRAAFF.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de omgaande regter in de vierde afdeeling mr. C. J. van Haastert.

(*Voor de Policie.*) De ondergeteekende in ervaring gekomen zijnde, dat eenige ingezetenen in de Chinesche en Arabische wijken, zich bedienen van het water uit de goten tot het begieten van den weg vóór en langs hunne woningen gelegen, waardoor eene, voor de gezondheid zeer nadeelige atmospheer wordt veroorzaakt, heeft de eer, in het belang der gemeente, te verzoeken, om, in het vervolg tot dat einde, zich uitsluitend te willen bedienen van rivier-of putwater.

Hij vertrouwt dat dezen maatregel van algemeen belang, door een ieder stipt zal worden nagekomen.

SOERABAYA, *De Assistent Resident van de Policie*,
10 *October* 1856. P. SWERVER.

HET GENEESMIDDEL DER ARMOEDE.

(*Vervolg en slot.*)

Welnu, rust een iegelijk uit met die hefboomen; en ziedaar het geheele geheim. Hefboomen zijn het, die, eens verkregen, niet meer te verliezen zijn; een onverliesbaar kapitaal; en niet moeijelijk te verkrijgen. Men ziet dus het onderscheid van de twee geneesmiddelen. Het eerste was: dadelijk te geven wat ontbreekt. Het tweede: de middelen te geven om zich die zelf te verschaffen. Het eerste was een enkele opwelling van medelijden. Het tweede is meer overeenkomstig met de waardigheid van den mensch.

De groote zaak is eigenlijk hierin gelegen, dat men die zaken welke de arme mist, b. v. voedsel, kleeding, woning, hem met veel minder kosten kan bezorgen door het tweede geneesmiddel, dan door het eerste. Met dezelfde kosten aan het tweede te besteden brengt men oneindig meer tot stand, en vooral omdat het middel *Volksopvoeding* zich zelf voortplant. Stel, dat gij een arme zijn geheele leven voedt, zoo zijt gij bij zijn dood juist even ver, of misschien iets achteruit, daar er zooveel meer zijn gekomen, die elk voor zich meer voeding verlangen. Maar stel, dat gij die kosten eens hadt besteed, om hem eene volmaakte opvoeding te geven, dan is het tien tegen een, dat hij zijne kinderen daarvan ook iets mededeelt. En al is het dat hij hen niet alle tot geheel onafhankelijke menschen vormt, zoo zijn er toch reeds eenige der goede zaden overgeplant, die de opleiding bij hen meer gemakkelijk maken. Eigenlijk komt het hierop neêr. Ik kan b.v. met *f* 1000 's jaars aan voedsel te besteden, 20 menschen in het leven houden, en alzoo voor hen het grootste kwaad der armoede, het omkomen, verminderen. Maar met *f* 1000 's jaars verstandig aan onderwijs te besteden, kan ik wel aan 200 menschen leeren om voortaan hun eigen brood te verdienen: het voordeel is dus aan dat laatste. Wij vinden dus bij slot van rekening:

— Als men gedurende eenige jaren aan het geheele volk, niemand uitgezonderd, eene volmaakte opvoeding konde geven, dan ware het pauperisme in eens overwonnen.

Maar dat is zoo goed als onmogelijk: vooreerst, omdat het verbazende sommen geld zou kosten; maar vooral omdat het meerendeel der ingezetenen het nut van dien maatregel nog niet genoeg inziet, om er met verstand toe mede te werken, en het benoodigde geld daartoe over te hebben.

Maar al is alles niet in eens daar te stellen, zoo kan men het toch gaandeweg trachten te bereiken.

Als het geheele volk, niemand uitgezonderd, eene volmaakte opvoeding krijgt, is het pauperisme overwonnen. Dit is het ideaal: nu is het maar zaak, om dat zooveel mogelijk te verwezenlijken. Hoe meer men bij dat volmaakte komt, hoe meer men gevorderd is.

— Iedereen eene volmaakte opvoeding.

Dus 1°. zorgen, dat *iedereen* het zooveel mogelijk geniet; 2°dat die opvoeding zooveel mogelijk *volmaakt zij*,— met andere woorden: uitbreiding van onderwijs, en steeds verbeteren van onderwijs.

Dit is een van de uitkomsten, waartoe de Staathuishoudkunde geraakt. Eigenlijk is het hare ééne groote les, de schering en inslag van al hare betoogen. Maar voor dat men die eenvoudige waarheid ontdekte, is er lange tijd noodig geweest; om den arbeid goed te leeren kennen, en zijne eischen en wetten op te sporen, heeft men dien geruimen tijd moeten nagaan; en zoo zijn er eeuwen verloopen, eer men zag, dat de zaak zoo eenvoudig was.

Veel menschen hebben daartoe bijgedragen; de een lette

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op Dingsdag den 14den October.

Voor het kantoor van den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp., en uitbesteding ten kantore van den Heer Resident alhier.

Op Woensdag den 15den October.

In de kampoong Baroe.

Op Donderdag den 16den October.

Bij den Pachter der pandjeshuizen I. Giok Tjoan, te Passar Bezaar.

Op Vrijdag den 17den October.

Voor de toko van de heeren Kervel & Co, in de Chin. kamp.

Op Zaturdag den 18den October.

Voor de woning van den Luitenant Stoelman, in het Militair kampement.

Soerabaya, den 13den October 1856.

— Men leest in de *Jav. Cour.* dd. 8 October N°. 81.

Van gouvernementswege zijn uitbesteed:

1°. de levering, gedurende 1857, van de navolgende benoodigdheden in de residentie Bantam, als:

Voeding aan de gevangenen, kettingangers en bannelingen, zoomede van olie ter verlichting der gevangenissen, tegen betaling van 9½ duit per man daags en 38 duiten per bottel olie;

Gras en padie voor de paarden van het detachement djaijang-secars, tegen betaling van 28 duiten per ration, beiden onder toekenning van voorschot.

2°. de overvoer van zout, gedurende 1857 tot en met 1862, uit het hoofddepôt te Grissee, naar de hierna te noemen in de residentie Rembang gelegene zoutverkooppakhuizen, als:

121 koijangs naar Rembang, tegen betaling van *f* 14:90 de koijang;

120 koijangs naar Blora, tegen betaling van *f* 28:— de koijang;

160 koijangs naar Toeban, tegen betaling van *f* 14:60 de koijang;

271 koijangs naar Bodjonegoro en 100 koijangs naar Padangan, te betaling van *f* 9:60 de koijang, — zonder toekenning van spillage.

Alsmede de overvoer van steenkolen van Bandjermassing naar Makassar 1000 ton, tegen betaling van *f* 12: 84 per ton;
„ Amboina 1000 „ „ „ „ „ 16:— „ „
„ Ternate 500 „ „ „ „ „ 18:— „ „
„ Menado 500 „ „ „ „ „ 24:— „ „
„ Kema 500 „ „ „ „ „ 17:108„ „

— Men leest in de *Java-Bode* dd. 8 October N°. 81.

— Op den 5den October is alhier ontscheept een, den dag te voren aan boord van het Nederlandsch koopvaardijschip *Vooruit*, kapitein Kool, uit Nederland ter reede aangekomen detachement suppletie-troepen, sterk 120 onderofficieren en manschappen. Dit detachement stond onder het bevel van den, van verlof naar Nederland terugkeerenden betaalmeester 1ste klasse van Oosterom en medegeleiders waren de 2de luitenants Spoeder en Munters.

Op den dag der ontscheping zijn die troepen, in den nieuwen infanterie uniform voor het Indisch leger gekleed en onder horenmuzijk naar Weltevreden gemarcheerd, heerschende onder hen de meeste tevredenheid over de behandeling aan boord.

— Na de verwerping van het verzoek om gratie, werden gisteren morgen ten 7 ure, op het plein voor het stadhuis, de doodvonnissen voltrokken aan den chinees Oey Tamba en den inlander Pioen, over welke misdadigers bereids dikwerf in ons blad sprake was. Met de grootste bedaardheid ondergingen zij, in tegenwoordigheid van eene talrijk opgekomene volksschaar, de doodstraf door op hanging. Ook werden, terzelfder tijd, aan een drietal hunner medepligtigen, de hun opgelegde straffen van rottingslagen en te pronkstelling ten uitvoer gelegd.

— Van Meester Cornelis wordt ons, dd. 6 October jl., medegedeeld. dat, Zaturdag middag omstreeks 4 ure, over eenige landen, aan de grenzen van Buitenzorg gelegen, een hevige stormwind, gepaard met stortregens is losgebarsten, waardoor ruim 130 bamboezen huizen en 270 boomen zijn omvergewaaid. Gelukkig zijn hierbij geene menschenlevens te betreuren geweest.

— Op het land Penumben (Kabayoran) is een buffel door den bliksem doodelijk getroffen.

NEDERLAND.

— Te Utrecht zal den 12den Augustus eene vereeniging plaats hebben van vele leden der compagnie vrijwillige jagers, die in 1830 zijn uitgetrokken. Men wil, dat diergelijke vereenigingen veel bijval vinden. Tot deelneming aan deze feestviering zijn, zoo als bekend is, alle geregtigden tot het dragen van het metalen kruis uitgenoodigd.

— Het *Staatsblad* n°. 69, bevat het besluit van den 12den Julij 1856, houdende instelling van den raad van Tucht, bepaald bij art. 25 der wet van 7 Mei 1856 *Staatsblad* n° 32.

Tot president van den bedoelden raad heeft Z. M. benoemd: J. H. Volmer Knollaert, gepens. kapt.-luit. ter zee, equipagemeester der marine te Amsterdam; en tot leden: J. W. van Bisselick, luit. ter zee der 1ste klasse, tijdelijk inspecteur over het loodsw., te Amsterdam; D. Boes Lutjens, J. H. Schippers en T. D. Siekens, koopvaardijschippers.

— Op 23 dezer is door den kapitein-luitenant ter zee J. J. van der Moore en de luitenants ter zee der 1ste klasse P. A. Matthijsen en L G Broex aan den vice-admiraal E. G. van der Plaat, laatstelijk kommandant van 's konings zeemagt in Oost-Indië, thans alhier verblijf houdende, uit naam der officieren, die onder zijne bevelen in Indië gediend hebben, als blijk van hoogachting en erkentelijkheid een aandenken in zilver opgedragen. Het bestaat uit een rijk schenkblad, waarop, onder een toepasselijk opschrift, de namen gegraveerd zijn van ten minste 125 zee-officieren, die deze hulde hunnen voormaligen chef bewijzen, en munt overigens uit door sierlijkheid van vorm en zamenstelling. De admiraal ontving genoemde officieren met de meeste welwillendheid en betoonde zich zeer gevoelig en dusdanig onmiskenbaar bewijs van hooge belangstelling te ontvangen.

— Naar men verneemt heeft de officier machinist H. Hardes een buitenlandsch verlof van 3 jaren van het ministerie van marine verkregen om naar Japan te vertrekken, ten einde aldaar omtrent het stoomwezen onderrigt te geven. Naar men verzekert zal die om zijne kundigheden zoo zeer geachte officier derwaarts vertrekken met den schroefschoener, welke voor rekening van het Japansche rijk te Amsterdam wordt gebouwd en in September aanstaande gereed moet zijn.

— Door welwillende mededeeling hebben wij de tabellen betreffende de statistiek van het gevangeniswezen des Rijks over 1854 ontvangen, en laten deswege vooreerst de algemeene uitkomsten volgen.

Gevangenissen.	Bij afwisseling opgenomen.	Aanwezig op ult. Dec.
Strafgevangenissen	3,414	2,553
Huizen van verzekering . .	8,387	1,820
Huizen van arrest	6,904	592
Huizen van bewaring . . .	15,900	137
Te zamen . .	34,605	4,602

Beide totalen zijn hooger dan in de vier jaren te voren. Zij beliepen toch:

Bij afwisseling opgenomenen, in 1850, 23,078, in 1851 25;428, in 1852 27,752 en in 1853 27,748, en aanwezig op ult Dec., in 1850 4239, in 1851 4244, in 1852 4118 en in 1853 4206.

Bij de beoordeeling van deze cijfers komen echter verscheiden punten in aanmerking, b. v. de meerdere waakzaamheid der algemeene of rijks-politie, vooral ten platten lande.

Wij komen nader terug op dezen statisieken arbeid, die eene nuttige verbetering in den vorm heeft ondergaan.

— Een zonderling voorval heeft dezer dagen de tusschenkomst der Arrondiss.-Regtbank te Heerenveen doen inroepen. Ongeveer negentien jaren geleden waren in de geboorte-registers der voormalige grietenij Haskerland drie te Joure geboren meisjes abusivelijk als van het mannelijke geslacht ingeschreven, welke misstelling zich, eerst nu, weinige dagen vóór de vastgestelde jongste loting voor de nationale militie, had geopenbaard. Deze dwaling konde niet zóó spoedig, als de jonge dochters dit wel hadden gewenscht, op wettelijke wijze in de registers worden hersteld zoodat zij, in afwachting eener regterlijke beslissing, aan de loting hebben moeten deelnemen. Eene derzelve was in de gelegenheid een plaatsvervanger voor zich te doen optreden, dien zij voor *f* 50 had aangenomen, doch de beide anderen, als van den minvermogenden stand moesten voor haar eigen nummer staan. Na de jongste loting viel echter de regterlijke beslissing, door welke de verbetering der geboorte-acten werd bevolen; eene verbetering, die sedert dan ook, ofschoon bij de militiewet niet uitdrukkelijk genoemd, voor allen de voorzeker meest gegronde reclame is geworden.

LOURENS COSTER'S FEESTEN TE HAARLEM.

Woensdag, 16 Julij 1856 heeft de onthulling van het standbeeld plaats gehad, dat te Haarlem ten zinnebeeld zal strekken voor tijdgenoot en nakomelingschap, van de op prijs stelling door den Nederlander van den onvergankelijken roem, die LOURENS COSTER aan zijne vaderstad en zijn land heeft geschonken.

Des avonds te voren was de inleiding als het ware tot het feest, besloten met eene groote muziek op het water uitgevoerd, langs het Binnen-Spaarne en Zuider Buiten-Spaarne tot aan de Kom, door de muziek-korpsen van de Haarlemsche schutterij, van het 16e regement infanterie en van het 1ste regement dragonders, in versierde en geilluminéerde vaartuigen.

De uitwerking van die muziek was zeer schoon en verhoogde bijzonder de stemming der zaamgevloeide menigte voor het belangrijkste gedeelte der feestviering op den volgenden dag.

Treffend was het schouwspel, dat Haarlem den 16 Julij, van vroeg in den morgen aanbood. De feestgenooten, belangstellende toeschouwers, vermeerderden met elk uur, en boordevol waren spoortreinen en schuiten en andere rij- en vaartuigen, die de menigte aanbragten.

De versiering van de stad, het groen en het gebloemte, met de vaderlandsche driekleuren doorweven, bood een treffend gezigt aan, en men stelle zich daarbij voor, duizenden op de been om van de plegtigheid en vermakelijkheden van den dag getuigen te wezen, het blij gejoel, het vrolijk klokkenspel, de optogten van verschillenden aard, en men zal zich een flaauw denkbeeld vormen van de vrolijke drukte en den diepen zin hebbende feesttoon, die hier dezen dag heerschte.

De boekdrukkers en leden der Vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels werden aan het station opgewacht door eene commissie der Haarlemsche boekhandelaars-vereeniging, welke hun eerst geleidde naar het Hof van Holland, en voorts naar het Paviljoen in den Hout, van waar zij, na eenigen tijd, in den stoet werden opgenomen.

Men weet, dat zich sedert eenige jaren hier te lande vereenigingen van zetters en drukkers, binders en andere gezellen hebben gevormd, onder den naam van Typographische Vereenigingen, welke eene zeer nuttige strekking hebben, het aankweeken van een broederband en van kennis van hun vak onder de leden. Onder deze deed zich eene groote belangstelling voor het feest op, en velen hadden zich aangeboden om daaraan deel te nemen. Ingevolge hetgeen onlangs door de algemeene vergadering der besturen van de bedoelde vereenigingen was vastgesteld, kwam een 400tal deelnemende leden met hunne prachtige banieren aan. Zij werden door de Haarlemsche vereeniging ten acht ure aan het station opgewacht, en begaven zich, nadat zij allen met de verschillende spoortreinen waren aangekomen, voorafgegaan door het korps hoornblazers, naar den Stads-Doelen. De hier deelnemende vereenigingen waren die van Amsterdam, Leiden, 's Hage, Utrecht, Rotterdam, Arnhem, 's Hertogenbosch en Middelburg.

Ten ongeveer elf uren begaven de leden der Vereeniging en vele andere daartoe genoodigden zich bij het paviljoen in plegtigen optogt langs het prachtige huldeblijk van Haarlem aan de gevers van het Metalen standbeeld, naar den GEDENKSTEEN IN DEN HOUT, ter dankbare herinnering aan de plaats, waar de drukkunst is uitgevonden.

De optogt, geopend door een detachement dragonders en de muziek der stedelijke schutterij, bestond uit: 1°. ceremoniemeesters; 2°. de feestcommissie; 3°. de koninklijke handboogschutters-vereeniging Sagittarius; 4°. de hoofd-kommissie voor de oprigting van het metalen beeld; 5°. de commissie voor het huldeblijk; 6°. de vertegenwoordigers der onderscheidene Coster-commissien; 7°. de ontwerpers en vervaardigers van het beeld en het voetstuk; 8°. verschillende autoriteiten: 9°. de officieren der stedelijke schutterij en de verdere genoodigde officieren 10°. afgevaardigden van genootschappen en instellingen, welke voor de oprigting van het beeld hebben bijgedragen; 11°. de leden gedeputeerden der maatschappij van nijverheid; 12°. de muziek der infanterie; 13°. de leden der Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels; 14°. de muziek van de dragonders; 15°. de Typographische vereenigingen met hare banieren; 16°. de beide Haarlemsche liedertafels met hare banieren.

---

eenige treffende zaken op, zeide zijne gedachte daarover, en een latere ging weer voort, waar de eerste was uitgescheiden. Men heeft wel eens gezegd: de geleerden zijn menschen die op elkanders schouders gaan staan, om verder te kunnen zien: en dat is eene vrij juiste vergelijking. Maar dit alles zou ons te ver afvoeren, (ofschoon het op zich zelf ook reeds belangrijk is na te gaan *hoe* men er toe gekomen is); maar dat is de geheele Geschiedenis der Staathuishoudkunde. Genoeg zij het om voor het oogenblik te weten, dat zij deze les heeft.

Zedelijkheid en godsdienst, spaarzaamheid, lust tot arbeid, kundigheden, ziedaar de eenige middelen — om het voortbrengen te bevorderen, en dus om de armoede te verminderen. Gaandeweg heeft men daardoor de aandacht gevestigd op allerlei instellingen, welke die zaken kunnen bevorderen, en dat gedeelte der Staathuishoudkunde, dat meer daarop ziet, noemt men de Philanthropie.

De Philanthropie neemt hoe langer hoe grooter plaats op het gebied der Staathuishoudkunde, en komt ook gaandeweg meer in de wetten van den Staat: met andere woorden wil dit zeggen: de leer der rijkdommen (de Staathuishoudkunde) wordt hoe langer hoe meer één met de leer der menschlievendheid (Philanthropie); ziedaar eene waarheid, die reeds dadelijk aanlokt. Welnu, die vindt men telkens bewaarheid. Langs honderde wegen komt men steeds tot dit punt, en bij elk maatschappelijk vraagstuk, hoe ingewikkeld het moge schijnen, vindt men dit ten grondslag: — Geldelijk belang en zedelijk belang zijn één, en volksopvoeding is de ware Economie!

Bestuderen wij dan die schoone wetenschap, die ons de natuur van het groote gezin in zijne gedeelten leert kennen, en die ons toont, dat ook dáár eenheid is en harmonie, even als in elk ander deeltje der heerlijke schepping. Laten wij dan op die gronden het wanbegrip varen, dat het pauperisme onzer dagen, dat niet-mensch zijn van duizende broeders, een blijvende en door God voortdurend gewilde toestand zou zijn; en vereenigen wij ons daarentegen met alle krachten, om het zekere geneesmiddel aan te wenden. Dat middel is in ieders hand. Geeft *daartoe* geldelijk: 't is nimmer misplaatst. Geeft daartoe door daden: nog grooter is de vrucht die gij plukken zult. Maar geeft, geeft; wij allen, geven wij *daar*; het zaad is in ieders bezit, strooit het uit met kwistige hand; al wat denkt en beschaving heeft, bezit een onuitputtelijken voorraad van het geneesmiddel. Houdt het niet voor u; 't is u niet vertrouwd om het te verbergen, maar om er mede te woekeren. De opvoeding der armen is eene schuld, door de dwalingen der voorgeslachten aan ons overgeleverd: daar wij nu de baten der erfenis hebben aanvaard, zoo moeten wij de schuld ook aanvaarden. Lossen wij die af.

J. L. DE BRUYN KOPS.

De trein werd gesloten door een detachement dragonders.

Het was Mr. Jos. Enschedé wel gegeven bij dien gedenksteen, bij het Vierde Eeuwfeest der uitvinding opgerigt, de leden der Typographische Vereenigingen, in bijzijn van de hoofd-commissie aldus toe te spreken.

— Uitgenoodigd door de bestuurderen van de feesten, welke wij thans vieren, om ulieden, mijne vrienden en mede-arbeiders, ter dezer plaats te verwelkommen, heb ik, als een der oudste beoefenaren van ons bedrijf, en die nu drie-en-dertig jaren geleden het vierde eeuwfeest der uitvinding van de boekdrukkunst mogt helpen vieren, gemeend, dat ik mij geenszins aan die vereerende uitnoodiging mogt onttrekken. Ik heet ulieden dan welkom in dit oord, het lustbosch van Haarlems burgerij, waar onze onvergetelijke Coster zijne houten letteren schikte en verschikte, en alzoo den grond legde tot de hooge vlugt van een bedrijf, 't welk, bij de toenemende behoefte aan middelen ter verbreiding van kennis, bestemd was om den maatschappelijken toestand van ons werelddeel te hervormen.

Gij vereert, met mij, de vaderlandsliefde van hen, die, welwillend, zich met de taak hebben belast, om, zonder eenige vreemde ondersteuning, alleen door Nederlandsche bijdragen, der stad Haarlem een standbeeld aantebieden, den man en der zaak waardig 't welk wij eerlang zullen aanschouwen, en 't welk door de burgerij met zoo veel geestdrift en dankbaarheid wordt aanvaard; maar gijlieden verlangt in dit lustbosch, waaraan, met den naam van Coster, de herinnering aan zijne uitvinding steeds levendig zal blijven, uwe hulde aan den uitvinder te betoonen; — en te regt, want daaruit is een bedrijf ontstaan, waardoor gij de middelen vindt om in uwe behoeften te voorzien, uwe gezinnen te verzorgen, uwe zonen tot nuttige burgers in den staat optevoeden; — een hoogst nuttig bedrijf, 't welk een waarborg oplevert voor het behoud en de bevordering van zuiveren godsdienstzin; — een waarborg tegen de verduistering en de verminking der geschiedenis; — een waarborg tegen het verloren gaan van menige nuttige uitvinding, die eenmaal behoorlijk wereldkundig is gemaakt; — een waarborg voor het behoud eener wenschelijke vrijheid, en op den duur tegen verdrukking en geweld.

Ik zie ulieden, mijne vrienden en medearbeiders, met genoegen vereenigd gelijk gij zijt, alhier tegenwoordig; gij hebt een zeer loffelijk voorbeeld gegeven aan anderen door het stichten van uwe genootschappen met het doel om eene betamelijke uitspanning met nuttige instellingen te verbinden, en daarbij orde en welvoegelijkheid in acht te nemen. Volhardt daarbij; — maar volhardt ook in uwe getrouwe pligtsbetrachting jegens uwe patronen; eert hen, als uwe meerderen, aan welke gij groote verpligting hebt; beijvert u, om bij de uitoefening van ons bedrijf, 't welk van een zoo merkwaardigen vooruitgang getuigt, u meer en meer te bekwamen bij het verrigten van de u opgedragene en toevertrouwde werkzaamheden, ten einde daardoor uwe patronen in staat te stellen, uwe verdiensten naar waarde te beloonen.

Welwillende ijver en trouw zullen steeds van u, in uwen stand worden verlangd; maar er zijn toch onder ulieden mannen die eenmaal patronen kunnen worden, en op welke alsdan meerdere zedelijke verantwoordelijkheid zal rusten; — deze zullen steeds in 't oog moeten houden, dat een arbeider zijns loons waardig is; — op deze zal ook de verpligting rusten om te helpen waken voor het behoud van een dierbaar voorregt van eene welbegrepene vrijheid van drukpers; — voor het waarderen van dit voorregt, en om van deze waardering te doen blijken door zich naauwkeurig te wachten voor het misbruiken van die zoo wenschelijke vrijheid. En zoo eenmaal bij ulieden, in anderen stand, in dat opzigt, de aanlokselen van winstbejag zich mogten voordoen, dan wensch ik, dat gij steeds indachtig zult zijn aan het gestrenge oordeel, 't welk onze zoo begaafde redenaar, de beroemde van der Palm, nu drie-en-dertig jaren geleden heeft geveld over hen die zich aan dergelijk misbruik mogten schuldig maken.

Maar gijlieden, mijne vrienden en mede-arbeiders; verlangt uwe hulde te betoonen aan den uitvinder van ons bedrijf; wel nu, verheft dan uwe stemmen in maatgezang ter eere van zijne uitvinding, die een stroom van licht over het beschaafde menschdom heeft uitgestort, en welk licht eerlang geheel het wereldrond zal bestralen.

Eene vrij zware regenbui, die zich op dat oogenblik deed gevoelen, heeft den indruk van deze plegtigheid niet kunnen verhoogen, doch niet verhinderd, dat de leden der genoemde Vereenigingen hun feestgezang, vervaardigd door den heer A. Beets, begeleid door de muziek der dragonders, op eene zeer voldoende wijze hebben uitgevoerd

Langzamerhand vloeide de menigte henen naar het Marktplein, waar het standdeeld zich nog omhuld vertoonde. Het gemeentebestuur ontving aldaar de leden van den feesttrein en de genoodigden, waaronder zich vertegenwoordigers bevonden van de vereenigingen van boekdrukkers en boekverkoopers in het geheele land; afgevaardigden uit een nabuur-staat, die zich ook in het vak der drukkunst; veel roems verworven heeft en nog verwerft; in het midden van dien kring plaatsten zich Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, de Ministers van Binnenl. Zaken, Financiën en Oorlog, de Commissaris des Konings in de provincie Noord-Holland, de Burgemeester en Wethouders der stad, de voorzitter en de leden der hoofd-commissie, enz.

De feesttrein op de Markt gekomen werd verwelkomd door een Triomfmarsch, ter eere van Coster gecomponeerd door den Heer E. Dunkler en uitgevoerd door het muziekkorps van het regement grenadiers en jagers.

Daarna werd er een mannenkoor aangeheven, onder directie van den Heer J. E. Schmitz.

Nadat de commissien, de overheidspersonen, de genoodigden, in grooten getale, zich geschaard hadden, was het oogenblik gekomen, dat het standbeeld voor ieders oog zou worden ontdekt. De hoofdcommissie en de leden van den gemeenteraad plaatsten zich nu voor het beeld.

Het slot in het volgend No.

VARIA.

— Tot dusverre mogt het getal studenten aan de Russische hoogescholen 300 niet te boven gaan. Keizer Alexander heeft dit gebruik afgeschaft en beslist, dat voortaan het getal studenten onbepaald zal zijn, op voorwaarde, dat zij, die de cursussen willen volgen, zich aan de vastgestelde regelen onderwerpen. Ten gevolge van dezen maatregel is het cijfer der studenten, voor het schooljaar, dat met Paaschen begon, van 300 tot 1318 gestegen.

— De hervormingen in het Russische ministerie voltooid zijnde, bestaat het thans uit de volgende leden: minister van buitenl zaken Prins Gortschakoff met adjuncten Tolstoi en Osten Sacken; minister van binnenl. zaken Prins Sergius Lanskoi: president van den ministerraad en van den rijksraad graaf Orloff; minister van oorlog de generaal der artillerie Suchozanet; minister van het keizerlijk huis en van het keizerlijk hoofdkwartier, de luit.-generaal graaf Adlerberg; generaal-kwartiermeester van den keizerlijken staf baron v. Lieven; rijkscontroleur luit-gen. Annenkoff; opper-directeur van de land- en waterwegen de generaal Tscheffken.

— In vele Staten worden thans maatregelen genomen tot het toepassen van de doodstraf op eene andere dan de tot dusverre gebruikelijke openbare wijze. onlangs is te Antwerpen een misdadiger geguillotineerd, en de ergerlijke tooneelen, weke daarbij onder het talrijk aanwezige publiek hebben plaats gehad, hebben niet weinig aanstoot gegeven, zoodat bij vele welgezinden de bedenking is gerezen, of door de openbare uitoefening van de doodstraf al dan niet het door den wetgever beoogde doel wel werd bereikt. Over het algemeen wordt thans dáár ter stede die vraag ontkennenderwijze beantwoord.

Het is bekend, dat de bisschop van Oxford heeft verklaard, dat de doodstraf niet in 't openbaar moest worden uitgeoefend, en dat zijn voorstel, strekkende tot afschaffing der openbare uitoefening, door het Britsche Parlement in overweging zal worden genomen.

Thans wordt gemeld. dat ook de Regering van het Groot-Hertogdom Baden de toepassing van de doodstraf heeft gewijzigd. Vooreerst is de onthoofding door het zwaard afgeschaft en wordt de guillotine ingevoerd. Verder is bepaald, dat de doodstraf zal worden uitgeoefend op eene plaats, welke door muren aan alle zijden is omringd. De menigte zal van die plaats verwijderd worden gehouden. Daarentegen zullen worden toegelaten: eenige hooge staats- en regterlijke ambtenaren, twee aan de dienst der justitie verbonden geneesheeren, twaalf getuigen, die door het lot zullen worden aangewezen uit de burgers, die als kiezers zijn ingeschreven in het district, in 't welk de doodstraf wordt uitgeoefend; de griffier van 't Hof 't welk het arrest heeft gewezen; een geestelijke der gezindheid, tot welke de veroordeelde behoort; eindelijk, indien zij namelijk tegenwoordig verlangen te zijn, de verdedigers en de nabestaanden van den veroordeelde.

— Door het Hof van assises in Oost-Vlaanderenis K. van Hoorenbeke, notaris te Somergem, veroordeeld tot levenslangen dwangarbeid, een uur tentoonstelling, 20,000 francs boete en de proces-kosten, wegens het maken van valsche acten.

ADVERTENTIEN.

STERFGEVAL.

Op den 7den *October ll.* overleerd te *Pasoeroean*, mijne veel geliefde echtgenoote Fenna Jacoba Allegonda Martens, in den nog jeugdigen ouderdom van 23 jaren, diep betreurd door mij en verdere familie.

Soerabaya, A. Ledeboer Fzn.
11 *October* 1856. (576)

VENDUTIE.

Op de vendutie van den 14den October 1856,

bij D. D. Boeckholtz, zal nog voor rekening van belanghebbende worden verkocht, eene Partij afgesloopt Marine metaal, afkomstig van het Nederlandsche schip *E. W. VAN DAM VAN ISSELT*, kapitein J. F. Graat van Rogge. (566)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 15den October aanstaande,

Zullen in de Kampong *Bangielan* te *Soerabaya*, van wege de Weeskamer worden verkocht, 59 stuks JATTIE BALKEN, liggende op het erf van Hadjie Abdul Rahiem, behoorende tot den boedel van wijlen Hadjie Abdul Sedik;

Zullende aldaar tevens worden verkocht de nagelaten goederen van Martinus van Wenssen, waaronder een klein BAMBOES met PANNEN GEDEKT HUIS, staande op den grond van de weduwe Kouthoofd, in de Kampong *Kalisosok* N°. 3, nabij de voormalige woning van wijlen Wanhoff. (573)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 17den October 1856.

In de pakhuizen van den Heeren P. Kervel & Co., door D. D. van Boeckholtz, ter opruiming van een factuur, van eene PARTIJ KOFFIJ- en THEESERVIEZEN, waarlooze witte PORCEINEN BORDEN, SLABAKKEN, VRUCHTEN-SCHALEN, LIJNWADEN, een kist min of meer beschadigde % CALICOTS, puike EAU DE COLOGNE, exquise RHIJNWIJN, BIER, en wat te voorschijn gebragt zal worden. (561)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP BANDA

Vertrekt naar Samarang en Batavia, op *Woensdag den 16den dezer.*

Adres bij
(567) W. CORES DE VRIES.

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL:

Oefening baart Kunst.

Op Zaturdag den 18den October 1856.

DE TROUWRING,

TOONEELSPEL IN DRIE BEDRIJVEN.

(VIER TAFEREELEN.)

Aanvang precies ten half acht ure.

Toegang-billetten voor een heer of eene dame *f* 3.— een kind *f* 2.—; besproken plaatsen 60 duiten.

Het bespreken der plaatsen geschiedt op den dag der representatie aan het bureau van het Komedie-gebouw, van 's morgens acht tot 's namiddags twee ure.

Men gelieve zich bij het verlaten der zaal van een contramerk te voorzien.

In het lokaal mag niet gerookt worden.

Namens de Direktie,
De Secretaris,
(565) J. G. GRAUSS.

De ondergeteeckende verwittigt een ieder, geen crediet te verleenen aan zijne echtgenoote.

Soerabaya, B. F. STEEVENS,
den 10den October 1856. (574) *Loods.*

BROODBAKKERIJ.

De ondergeteekende brengt ter kenisse van het geeerd publiek dat het beheer der Broodbakkerij van den thans naast het handelshuis van de firma Kervel & Co. woonachtigen Chinees Oei Akio, van af heden aan hem is opgedragen, weshalve hijde vrijheid neemt zich aan Heeren ingezetenen te recommandeeren voor de goede bediening en het leveren van goed brood.

(577) HEIJMAN.

De ondergeteekenden brengen bij dezen ter kennis van belanghebbenden, dat zij in hunne toko, niet anders verkoopen dan *à Contant* of op crediet tot aan het einde van de maand.

Soerabaya, LEDEBOER & CO.
13 *October* 1856. (579)

TWEE MAHONIEHOUTEN KLEÊR- en
TWEE do. HANGKASTEN, bij
(571) DE STURLER & CO.

ENGELSCHE BANKSCHROEVEN, bijzonder groot soort en RONDE SLIJPSTEENEN van 27 tot 12 dm. Eng. middelijn, overigens LIJNOLIE, VERF van alle kleuren in blikken van 25 pond. KOOLTEER, GLASRUITEN van 29 dm. Eng. vierk. TUIGKETTING van 1/8 tot 4/8 dm. Bij
(580) J. LLOYD & CO.

ONTVANGEN PER OTTOLINA.

PUIKE ANCHOVISCH.

Bij (581) **LEDEBOER & CO.**

PAR UITGEPAKT.

EEN PRACHTIG FACTUUR

CAFETIERES et THÉIÈRES à PONDERATUIR met muzijk. NIEUW MODEL.
CAFETIERES à BASCULE.
ID. à FILTRE PLONGEUR.
ZINKEN ZITBADEN.
ID. VOETBAD EMMERS.
ID. KOELEMMERS.
ID. WASCHSTELLEN met ROBINETS.
Nieuw model TRECHTERS met GEGALVANISEERDE METALEN ZEEFTEN.
Zeer fijne VLIEGEN DEKSELS van onderscheidene vormen en dimensien. Bij
(578) DE STURLER & Co.

VERKRIJGBAAR

BIJ DEN ONDERGETEEKENDE.

Kleine ijzeren SCHEEPSKOMBUIZEN.
LIEREN voor scheepsgebruik, als ook om goederen aan wal uit te hijsschen.
SCHIEMANS-MOLENS.
Blikken WATER POMPEN.
LANTAARNS met gekleurde glazen.
ANKERS en KETTINGEN in soorten.
ZEILDOEK.
Zwaar BLADKOPER.
VERFWAREN.
TEER en andere SCHEEPSBEHOEFTEN.

(575) G. R. CURTIS.

ONTVANGEN PER BANDA.

Een groot assortiment NIEUWE MUZIEK voor Piano van *f* 0.50, *f* 1, 2, 3, 4 het stuk.

BEIJER'S MELODIEN-BOEK, verzameling van 100 diverse melodien voor eerstbeginnenden.

Bijzonder goedkoope KANTOORBOEKEN met koper beslag.

PAPIER CHINOISE en PAPIER DE LUXE, ENVELOPPES DITO.

GOMOUWELS met figuren.

Bij (568) MARTENS & CO.

SIMPANGSCHE APOTHEEK.

VERSCHE

GROENTEN ZADEN.

(556) A. J. SMITT.

Fijne op snee vergulde SPEELKAARTEN in doosjes van 2 spellen à *f* 3.— per doosje.
Idem idem à *f* 12.— het doz.

(570) MARTENS & CO.

FIJN ZWART LAKEN.
do. do. SATIN DE LAINE.
do. do. en GEKLEURDE TRICOTS voor broeken.
ZEPHIR WOL geassorteerd, per pond, bij

(572) DE STURLER & CO.

GUYOTS ENCRE DE LA PETITE VERTU in kruiken van *f* 1, 2, 3.
Bij MARTENS & CO.

Deze inkt is sedert 1602 algemeen als de beste bekend en vloeit niet. (569)

PAS ONTVANGEN.

in het Heeren Mode Magazijn

VAN

G. L. VAN DER ELST.

STROOHOEDEN, witte en gekleurde,
GIBUSHOEDEN (laag model),
HANDSCHOENEN, heeren glacé,
OVERSCHOENEN van gomélastique,
REISTASSCHEN,
BORSTROKKEN gebreide,
ONDERBROEKEN. Idem zijden,
HEEREN SOKKEN, groote. Als ook:

Eenige GARNITUREN, voor zee-officieren en een Partijtje Mooije OPERA COLS. (557)

VERSCHE ZOETEMELKSCHE-, EDAMMER- en LEIDSCHE KAAS.
PUIKE BOTER.
» HARING.
» ENGELSCHE BOKKING.
» STOK- en LENGVISCH in blikken.
» SAUCIJS de BOLOGNE.
DIVERSE GEDROOGDE VRUCHTEN, in Stopflesschen en in kistjes.
DAMES ARTIKELEN, PROVISIEN, DRANKEN, enz. enz., bij

(563) DE STURLER & CO.

ZALF EN PILLEN

VAN

HOLLOWAY.

EEN BUITENGEWOON MIDDEL TEGEN ERYSIPELAS.

JAN MEIJER, te *Batavia*, heeft gedurende vele jaren verschrikkelijk geleden aan deze ellendige ziekte. Negen maanden lang was hij daardoor, in weerwil van alle geneeskundige hulp, doof en blind, en, om zijne eigene woorden te gebruiken, voorbereid tot den dood. Eene goede gedachte deed hem eenige zijner vrienden raadplegen, die hem eenparig aanrieden de ZALF en PILLEN van HOLLOWAY te gebruiken. De uitkomst was dan ook mirakeleus, want binnen twee weken was hij, door het gebruik daarvan, weder hoorende en ziende en ook in staat om op te staan, en na verloop van eene maand was hij volkomen genezen en kon hij zijne werkzaamheden weder hervatten. (518)

PAS ONTVANGEN.

Bijzonder VERSCHE ZOETEMELKSCHE en LEIDSCHE KAAS, groote HAMMEN, SELTZERWATER, op halve kruiken, puike BOTER, PORTWIJN, op halve flesschen, MARASCHINO, MUSCAAT WIJN en VINAIGRE à L'ESTRACON.

(559) GEBR. van DELDEN.

AANGEKOMEN PERSONEN.

7 Oct. J. Anderson, van Samarang; Mejufvr. Augus, van Malang; P. L. de Gaaij Fortman, van Pasoeroean; L. C. Pereira, van Madura; J. P. Louran, van Batavia. — 8 Oct. J. Fruneaux en A. F. Calbo, van Pasoeroean; D. H. Kolff van Batavia; F. L. Kolmus, van Pasoeroean; C. F. van de Vijver, van Ngawie. — 9 Oct B. Roosen, en d'Wernaus, van Pasoeroean. — 10 Oct. M. E. Hammelburg, van Kedirie; L. G. de Jong, van Pasoeroean.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum	*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Van*
Oct. 8	Nederl. Ind.	Kiem Ingsoen.	Ho Kong Poei.	Balie Badong.
„ —	Nederlandsche	Johanna Maria.	M. A. Overgaauw.	Batavia.
„ —	„	Henriette.	J. van Loenen.	Id.
„ —	„	Nehalennia.	R. Grivel.	Id.
„ —	„	Albert Cézard.	J. Dolu.	Id.
„ —	„	Louisa Wilhelmina.	F. G. van Kampen.	Id.
„ —	„	Koninklijke Ned. Yachtclub.	F. L. Zack.	Id.
„ 9	„	Koning en Vaderland.	B. A. F. van Bruggen.	Id.
„ —	„	Ottolina.	J. J. Prange.	Id.
„ 10	Nederl. Ind.	Naim Balgijer.	Sech Achmat bin Oemar Fagie.	Pekalongan.
„ —	Nederlandsche	Scheveningen.	J. K. Annokkee.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum	*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Naar*
Oct. 9	Nederlandsche	Catharina Maria.	J A. Ballot.	Nederl. via Probolingo en Panaroekan.
„ —	Nederl. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
„ —	„ „	Hoseeng.	Oeij Boenko.	Balie Boliling.
„ 10	„ „	Salim.	Sech Abd. Rach. bin Osm. Bahasoan.	Grissee.
„ 11	Nederlandsche	Johanna Maria.	M. A. Overgaauw.	Nederl. via Bezoekie.
„ —	„	Kenau Hasselaar.	O. Lindeman.	Nederl. via Samar. en Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Minister Pahud.	J. M. Pfeil.	Ned., Pasoeroean en Batavia.	W. Cores de Vries.
Nederl. Ind.	Tjanlie.	Oey Kang.	Batavia en Samarang.	Gezagvoerder.
Engelsche	Caroline Coventry.	B. D. Freeman.	Samarang.	Kervel & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met het Fransche. *Albert Cézard*, de heer W. F. Gaijmans.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia, korvet Nehalennia, de stoomschepen Etna, Onrust en Vesuvius; de brik de Haai; de schoenerbrik de Lansier; de schepen Elmachlaar, Margaretha Simonetta, Fulkus So-oot, Duisburg, Caroline Coventry, Minister Pahud, Willem I, Nehalennia, Albert Cezard en Louisa Wilhelmina; de stoomschepen Java, Soerabaya, Torch en Banda; de barken Fatal Maän, Adrakool Haer, Suzanna en Elizabeth. Jacob, E. W. van Dam van Isselt, Kiem Tjang Thay, Nawan Eljoesoor, Maijmoon, Zein, Joan Melchior Kemper, Vier Gebroeders, Kiem Tian Hoat, Henriette, Djeilanie, Koninklijke Nederl. Yachtclub, Salim en Dennok Bientang Toedjoe; de schoeners Tom Tough, Tio Kiem Tiang Thaij, Kiem Ingsoen en Tjanlie en de kotter Eduard.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van den 9den tot en met den 13den October 1856.

AANVOER

Van Nederland per het Ned. schip *Johanna Maria*, gezagv. Overgaauw, agenten Ruyl Cramer & Co.

20 manden bier, Gezagvoerder.

Van Nederland per het Ned. schip *Louise Wilhelmina*, gezagv. van Kampen, agenten Ruyl Cramer & Co.

1 kistje diverse, Bake; 1 kistje diverse, W. Cores de Vries; 1 kistje boeken, van Driessche; 1 kistje boeken, Brouwer; 1 kistje hoeden en petten, Gebr. Kocken; 2 kistjes zilverwerk, 1 kistje porcelein, van Bostraeten; 5 kisten wijn, 1 kist provisien, 8 vaatjes boter, Potter; 15 kelder gedr. vruchten, 1 kist schilderijen, 56 kisten manufacturen, 2 kisten blikwerk, Schimmelpenninck & Co; 2 kisten koopmanschappen, Karthaus en Melchers; 3 kisten brandkasten, Deeleman; 2 kisten diversen, Bohl; 100 vaten koperen specie, N. H. M.; 82 kisten manufacturen, Ruyl Cramer & Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Yocht Club*, gezagv. L. Zack, agent Gezagvoerder.

50 hammen, Gezagvoerder.

Van Nederland per het Ned. schip *Koning en Vaderland*, gezagv. van Bruggen, agenten Ruyl Cramer & Co.

12 kisten manufacturen, Ruyl Cramer & Co; 80 vaatjes rolpens, 4 kisten zeildoek, 5 kisten wijn, Gezagvoerder.

Van Batavia per het Ned. schip *Ottolina*, gezagv. Prange, agenten Fraser Eaton & Co.

5 kisten anchovis, Gezagvoerder.

Van Nederland per het Ned. schip *Scheveningen*, gez. Annokkee, agent Ruijl Cramer & Co.

6 kisten Manufacturen, Ruijl Cramer & Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Maria Jacoba*, gezagv. Lammerts, agenten van Leeuwen & Co.

150 vaatjes spijkers, 2 kisten zadelwerk, Adam & Co; 43 ankers, 24 collies koopmanschappen, Thomas; 1 kist manufacturen, 3 wagens, McMillan Marten & Co; 100 vaten koolteer, 100 vaten pik, 153 kisten manufacturen, 72 manden aardewerk, 2 vaten inkt, van Leeuwen & Co; 3 collies koopmanschappen, 64 collies verfwaren, Nash; 2 kisten diversen, 1 vat cognac, Charles Etty; 60 tonnen steenkolen, 3 kisten koopmanschappen, Fraser Eaton & Co; 20 collies koopmanschappen; Major Matzen & Co; 1 kistje Matzen; 38 stuks machinerien, Order.

UITVOER.

Naar Nederland via Probolingo en Panaroekan per het Ned. schip *Catharina Maria*, gezagv. Ballot.

35 picols rotting, N. H. M.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Hosing*, gezagv. Oey Boenko.

150 pakjes Jav. speelkaarten, Oey Waitien; 4 kisten manufacturen, Adam & Co; 1 kist binares amfioen, Mc Millan Marten & Co.

Naar Samarang en Pasoeroean per het Nederl. schip *Kenau Hasselaar*, gezagv. O. Lindeman.

$1030\frac{89}{100}$ picols suiker, 150 picols rotting, 3000 stuks koehuiden, Fraser Eaton & Co; $450\frac{8}{100}$ picols kassia, Adam & Co; $542\frac{33}{100}$ pic. suiker, 1 kt. Jap. voorwerpen, 1 kt. inl. wapens, 1 kist Chin. porcelein, 1 kist Palemb. verlakt werk, 1 doos Jap. werk, 2 kisten Inl. eetwaren, 1 kist chin. thee, 2 kalabass. Perz. wijn, 2 kistjes Chin. gember, van Eck & Co; en 2 vaten zout vleesch, Ledeboer & Co.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per picol *f* 18 à *f* 19.—
Idem. „ 15 „ „
Idem. „ 14 „ „
Idem. „ 13 „ „
Idem. „ 12 „ „
KOFFIJ per picol. Nominaal.
RIJST (CARGA) per kojang *f* 110 à *f* 125.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 140 à *f* 155.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 300.—
ARAK per legger
OLIE (KLAPPER) per picol *f* 22.—
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN
ROTTING *f* 9 à *f* 10.—
WISSELKOERS 104.—